

S. Sayısı : 61

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan 2847, 3173, ve 4620 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Ulaştırma ve Bütçe Komisyonları raporları (1/112)

T. C.

Başbakanlık

4 . I . 1947

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 732, 6/25

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan 2847, 3173 ve 4620 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 3 . I . 1947 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan

R. Peker

Gerekçe

Devlet memurlarıyla Devlet Ekonomi Kurumları memurlarının aylıklarının 4988 sayılı kanunla artırıldığı malumdur.

Devlet Demiryolları ve Limanları memur ve hizmetlileri hakkında da bu artışın aynı ölçüler dahilinde yapılmasını sağlamak maksadiyle ilişik tasarı hazırlanmıştır.

Ulaştırma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ulaştırma Komisyonu

Esas No. 1/112

Karar No. 7

15 . I . 1947

Yüksek Başkanlığa

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan 2847, 3173 ve 4620 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 3 . 1 . 1947 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı Ulaştırma Bakanı ve yetkili Maliye ve Ulaştırma temsilcilerinin huzuriyle incelenmiştir.

Devlet memurlarıyla Devlet Ekonomi Kurumları memurlarının aylıkları artışına uygun olarak aynı ölçüler dahilinde artış yapılması oy birliğiyle uygun görülmüştür. Tasarının maddelerinin müzakeresinde maaşa bağlı olarak verilen tazminatın artırılmaması esasının dışında yukarıda sözü geçen Hükümet temsilcilerinin teklif ve muvafakatlariyle ikinci maddesinin «A» fıkrasında (hesabında) kelimesinden sonra (4620 sayılı kanunun üçüncü maddesinin (D) fıkrasındaki tazminat müstesna olmak üzere) kaydı ilâve edilmiş ve diğer maddeler olduğu gibi kabul olunmuştur.

Devlet Demiryolları ve limanları müessesesinin iş ve personel durumu bakımından diğer iktisadi teşekküllerle kıyaslanamayacak bir ölçüde önem arzettiği aşikârdır. Bu müessesenin sermayesi bugünkü kıymetlerle de iki milyar lirayı bulmuş, bütçesi de (160) milyon liraya yaklaşmıştır.

7 500 kilometrelik bir demiryolu şebekesini idare eden müseccel ve gayrimüseccel 52 bin personelin çalışmakta olduğu bu müessesenin genel durumu, aşağıda yazıldığı gibi arz ve izah edilebilir:

1. Devlet Memurları Kanunundaki hakların bir kısmı Devlet Demiryolları memurlarına tamamen verilememektedir.

2. Bu memurların bir çoğu iş saati dışında gece ve gündüz işe âmade buldukları gibi, bütün hizmetlerinde de Devlet memurları-

na nazaran günde bir saat fazla çalışmaktadırlar.

Bu bir saat fazla çalışma müddeti Devlet memurlarının iş saatine eşit tutulduğu takdirde mevcut kadrosunun (% 15) artırılması yani (7 800) personelin kadroya ilâvesi gerekmektedir.

3. Devlet Demiryolları memurlarının mühim bir kısmı meslek ve vazifeleri icabı diğer müesseseler ve Devlet memurlarına nazaran çok daha fazla kazaya, sakatlanmaya ve ölüme mâruz bulunmaktadır.

4. Bu işletme müessesesinin memurları diğer Devlet memurlarına göre daha çok idari ve nakdî cezalara maruzdurlar. Ve bu gibilerin terfileri bu cezaların miktar ve derecesine bağlıdır.

Yalnız 1944 yılında verilmiş olan nakdî cezaların tutarının (34 903) lirayı bulmuş olduğunu, bir misal olarak kaydederiz.

5. Bunlardan başka memurların terfilerinin ancak servislerdeki kadrolarında münhal bulunmasına bağlıdır.

6. Devlet Demiryolları memur ve müstahdemleri diğer iktisadi Devlet teşekküllerinde olduğu gibi pirim almamaktadırlar.

Esasen (2897) sayılı kanunun gerek sebeplerinde de tafsilâtiyle kaydedilmiş olan ve mal, can emniyetiyle de ilgili bulunan bu önemli özellikler, Devlet Demiryolları Baremindeki ücretlerin yüksek tutulması zaruretini yeter derecede açıklamaktadır. Bugün Devlet Demiryolları Baremine göre genel müdürleri Devlet memurlarının ikinci derecesine tekabül eden ücreti almaktadır ki, bugün Ankara Otobüsleri Genel Müdürü de maaş itibariyle aynı derecededir.

1944 de Devlet memurlarının ücretleri bir derece yükseltildiği zaman Devlet Demiryolları memurları için de aynı esasa göre bir Barem Kanunu tasarısı teklif edileceği Maliye Bakanınca kabul ve vâdedilmiş bulunmasına rağmen

keyfiyet bugüne kadar yerine getirilememiştir.

Bu cihet tahakkuk ettirilmiş bulunsaydı Demiryolları ve Limanlar İşletme müessesesi memurları dahi bugün Devlet memurlariyle aynı derecede bulunmuş olacaktırlar.

Binaenaleyh; Komisyonumuz Hükümetin vâdi veçhile Devlet Demiryolları memurlarının da Devlet memurları ile aynı dereceye çıkarılması ve Umum Müdürlük makamının da Devletin birinci derecesindeki memurlarına tekabül ettirilmesi lüzumu üzerinde çok ciddî ve önemle durmuş ve bu keyfiyetin mümkün olan ivedilikle bir tasarı halinde Büyük Millet Meclisine getirilmesini temenniye şayan bulmuştur.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ulaştırma Komis-

Ulaştırma Komisyonu Başkanı	Bu Sözcü	Kâtip
Çoruh	Samsun	Erzurum
A. R. Erem	Y. Kalgay	S. Altuğ
Aydın	Çanakkale	Edirne
M. Aydın	B. Gökçen	M. E. Ağaoğulları
İstanbul	İzmir	Kayseri
S. Yürüten	Dr. K. Örs	F. Seler
Kütahya	Niğde	Ordu
A. Bozbay	V. Sarıdal	Ş. Akyazı
Ordu	Ordu	Sivas
Dr. V. Demir	H. Gökdalay	H. Işık

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/112

Karar No. 41

24 . I . 1947

Yüksek Başkanlığa

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan 2847, 3173 ve 4620 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 4 . I . 1947 tarihli ve 6/25 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Ulaştırma Komisyonunun raporıyla birlikte Komisyona verilmekle adı geçen Genel Müdür vekili ile Maliye Bakanlığı adına Bütçe ve Malî Kontrol Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Bu tasarı, Devlet memurları aylıklarıyla, 3659 sayılı kanuna tâbi kurumların ücretlerinde, ahiren Yüksek Meclise kabul buyurulan 4988 sayılı kanunla yapılmış olan değişikliklere uygun gerekli artırmaların Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetli bareminde de yapılmasını temin maksadıyla hazırlanmış bulunup yapılan incelemelerde 4988 sayılı kanunun koyduğu nispet ve esaslara uyarlığı görüldüğünden Komisyonumuzca da kabule şayan görülmüştür.

Tasarının görüşülmesi sırasında, bu Genel Müdürlüğün birinci, ikinci ve üçüncü dereceler-

de bulunan memurlar aylıklarının da Devlet baremindeki miktarlara çıkarılması bazı üyeler tarafından ileri sürülmüş ise de, bu tasarinin Devlet Demiryolları memurları baremine mütedair kanun hükümlerinde bir değişiklik yapılmasını istihdaf eden bir tasarı olmadığı ve yalnız Genel Müdürlük memurları aylıklarına 4988 sayılı kanundaki esaslara uygun bir şekilde zam yapılmasını sağlamak maksadıyla hazırlanmış bulunduğu cihetle bu tasarıda barem hükümlerinde bir değişikliği müstelzim bir hüküm tesisi uygun görülmemiş ve ancak Devlet Demiryolları İdaresi memurları aylıklarının bu idarenin görevli bulunduğu işlerin önemine ve icaplarına uygun ve Devlet memurlariyle Devlet İktisadi Teşekkülleri memurları baremlerine göre de taadülü sağlayacak hükümlerin, biranevvel incelenerek yeni bir tasarı ile Meclise sunulması temennisinin bu raporda da ifadesi kararlaştırılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde görüşmelerin yeterliği ve maddelerin konuşulmasına geçilmesi kararlaştırıldıktan sonra maddeler okundu.

Birinci madde; Hükümetin teklifi aynen kabul edildi.

İkinci maddesinin; (A) fıkrası hükmü esas itibariyle Ulaştırma Komisyonu tarafından tesbit edilen şekil dairesinde kabul edildi. 2454 sayılı kanunun 5 nci maddesinin birinci fıkrası hükmü memurların aylıklarının emeklilik için kesilecek % 5 lerin hesabında memurların almakta oldukları aylıkları esas tuttuğu ve bu fıkradaki aylık tâbirinin emeklilik keseneğinin kesileceği ayda memurların yürürlükteki kanunlar hükümlerine göre almakta oldukları aylık miktarlarına mâtuf olacağı aşikâr bulunduğu ve bu tasarrufların birinci maddesiyle miktarları değiştirilen aylıkların bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra kesilecek % 5 ler için esas tutulacağı da şüphesiz ve meydanda bulunduğu cihetle ikinci maddede bu noktanın ayrıca açıklanmasını gerektirecek bir hüküm konulması zait görülerek maddenin (B) fıkrası tasarıdan çıkarılmış ve ikinci madde yukarıda arz edilen esaslara göre yeniden yazılmıştır.

Tasarımın 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddeleri Hükümet teklifi veçhile kabul edilmiştir.

Yüksek Kamutaya sunulmak üzere Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Edirne	Diyarbakır	İzmir
<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>C. Ekin</i>	<i>M. Birsal</i>
Kâtip		
Ankara	Ankara	Aydın
<i>F. Öymen</i>	<i>C. Gölet</i>	<i>R. Alpman</i>
Balıkesir	Balıkesir	Bursa
<i>E. Altan</i>	<i>S. Örgüven</i>	<i>S. T. Arsal</i>
Bursa	Bursa	Diyarbakır
<i>F. Bük</i>	<i>Dr. M. T. Simer</i>	<i>Ş. Uluğ</i>
İstanbul	İzmir	Kastamonu
<i>Dr. A. Adıvar</i>	<i>S. Dikmen</i>	<i>M. Akalın</i>
Kırşehir	Mardin	Urfa
<i>Ş. Torgut</i>	<i>R. Eten</i>	<i>E. Tekeli</i>
	<i>Yozgad</i>	
	<i>S. İçöz</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan 2847, 3173 ve 4620 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 17 . V . 1937 tarihli ve 3173 sayılı kanuna bağlı 1 ve 2 sayılı cetveller bağlı şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 2. — 1 ve 2 sayılı cetvele dâhil bulunan memurların:

A) Kanun ve tüzüklerine göre ödenen her çeşit ikramiye ve tazminatlarının hesabında 17 . VII . 1944 tarihli ve 4620 sayılı kanunla değiştirilen 3173 sayılı kanuna bağlı 1 ve 2 sayılı cetvelde yazılı miktarlar,

B) Devlet Demiryolları ve Limanları Emekli Sandığı hükümlerine göre kesilmekte olan % 5 aidatlarının ve karşılıklarının hesabında bu kanunun 1 nci maddesiyle tesbit edilmiş bulunan ücret tutarları,

Esastır.

MADDE 3. — 17 . VII . 1944 tarihli ve 4620 sayılı kanunun 4 ncü maddesinde yazılı muadilet cetveli aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bu kanuna bağlı 1 3656 ve 3659 sayılı sayılı cetveldeki ü- kanunlara tâbi me- ret tutarı murların aylık ve ücret tutarları

876	875
751	750
626 - 676	625
571	550
459 - 496	475
398	400
357	350
311	300
260	250
238	225
212	200
174	175
157	150

MADDE 4. — 17 . VII . 1944 tarihli ve 4620 sayılı kanunun 8 ncü maddesinde yazılı çocuk zammı 10 liraya çıkarılmıştır.

ULAŞTIRMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan 2847, 3173 ve 4620 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 1 ve 2 sayılı cetvele dâhil bulunan memurların:

A) Kanun ve tüzüklerine göre ödenen her çeşit ikramiye ve tazminatlarının hesabında (4620 sayılı kanunun 3 ncü maddesinin D fıkrasındaki tazminat müstesna olmak üzere) 17 . VII . 1944 tarihli ve 4620 sayılı kanunla değiştirilen 3173 sayılı kanuna bağlı 1 ve 2 sayılı cetvelde yazılı miktarlar,

B) Devlet Demiryolları ve Limanları emekli sandığı hükümlerine göre kesilmekte olan % 5 aidatlarının ve karşılıklarının hesabında bu kanunun birinci maddesiyle tesbit edilmiş bulunan ücret tutarları, esastır.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan 2847, 3173 ve 4620 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Kanun ve tüzüklerine göre memur ve hizmetlilere ödenecek çeşitli ikramiye ve tazminatları hesabında (4620 sayılı kanunun 3 ncu maddesinin (D) fıkrasındaki tazminat müstesna olmak üzere 17 . VII . 1944 tarih ve 4620 sayılı kanunla bir kısmı değiştirilen 3173 sayılı kanuna bağlı bir ve iki sayılı cetvellerde yazılı miktarlar esas olarak alınır.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin dördüncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 5. — 28 . I . 1942 tarihli ve 4178 sayılı kanunun 1 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 13 . I . 1943 tarihli ve 4356 sayılı kanun, 31 . V . 1944 tarihli ve 4578 sayılı kanunun 5 nci maddesinin (A) fıkrası, 21 . VI . 1944 tarihli ve 4599 sayılı kanunun 1 nci maddesinin (B) fıkrası, 17 . VII . 1944 tarihli ve 4620 sayılı kanunun 1 nci maddesine bağlı (A) işaretli cetvel, 21 . XII . 1945 tarihli ve 4805 sayılı kanunun 3 ncü maddesinin son fıkrası kaldırılmıştır.

MADDE 6. — Bu kanun 31 . XII . 1946 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanunu Maliye ve Ulaştırma Bakanları yürütür.

Başbakan
R. Peker

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
M. Ökmen

Devlet Bakanı
M. A. Renda

Adalet Bakanı
Ş. Devrin

Millî Savunma Bakanı
C. C. Toydemir

İçişleri Bakanı
Ş. Sökmensüer

Dışişleri Bakanı
H. Saka

Maliye Bakanı
H. N. Kışmır

Millî Eğitim Bakanı

Bayındırlık Bakanı
C. K. İncedayı
Sağlık ve Sosyal
Yardım Bakanı

Ekonomî Bakanı
T. B. Balta

Gümrük ve Tekel Bakanı
T. Coşkan

Tarım Bakanı
F. Kurdoğlu

Ulaştırma Bakanı
Ş. Koçak

Ticaret Bakanı
A. İnan

Çalışma Bakanı

Ulaş. K.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

MADDE 5. — Hükümetin beşinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun 31 . XII . 1946 tarihinden itibaren yürürlüğe girer

MADDE 7. — Hükümetin yedinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifine bağlı cetveller

[1] NUMARALI CETVEL

Seri	Der.	Aylık		Her iki senede bir yapılacak kademe zammının bir senelik miktarı Lira
		En aşağı Lira	En yukarı Lira	
A	1	876	975	6,67
	2	751	850	6,67
	3	676	725	3,26
	4	626	675	3,26
	5	571	610	2,60
	6/I	496	535	2,60
	6/II	459	495	2,40
B	7	398	433	2,33
	8	357	387	2,00
	9	311	336	1,66
C	10	260	280	1,33
	11	238	254	1,08
	12	212	227	1,00
	13	174	189	1,00
	14	157	172	1,00
D	15	130	145	1,00
	16/I	110	125	1,00
	16/II	90	105	1,00

[2] NUMARALI CETVEL

D.	Unvan	Aylık		Her iki senede bir yapılacak kademe zammının bir senelik miktarı Lira
		En aşağı Lira	En yukarı Lira	
1	S. I usta	225	250	1,66
2	S. II »	190	215	1,66
3	S. I işçi	160	177	1,20
4	S. II »	130	147	1,13
5	İşçi yardımcısı	110	125	1,00
6	4 netü sene çırağı	—	75	—
7	3 » » »	—	60	—
8	2 netü » »	—	50	—
9	1 » » »	—	40	—